

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

**СНАКІ Я.Ю., МАГІСТРАНТ*,
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Сучасне тваринництво в більшості розвинутих країн світу характеризуються динамічним розвитком, впровадженням ресурсозберігаючих технологій, збільшенням виробничих потужностей, а також постійним підвищенням продуктивності тварин, що сприяє стабільному нарощуванню обсягів виробництва доступної за ціновим фактором високоякісної продукції.

Збільшення обсягів виробництва та покращення якісних характеристик продукції тваринництва, обсяг споживання основних з яких в Україні сьогодні менше рекомендованих норм, сільськогосподарськими підприємствами України є необхідною умовою зміцнення продовольчої безпеки нашої країни, посилення позицій вітчизняних аграріїв на світовому ринку [2].

Таблиця 1

Обсяги споживання основних продуктів харчування населенням України (на особу за рік)

Види продуктів харчування	Роки			
	2000	2010	2016	2017
М'ясо та м'ясопродукти, кг	32,8	52,0	51,4	51,7
Молоко та молочні продукти, кг	199,1	206,4	209,5	200,0
Яйця, од	166	290	267	273

Джерело: дані Державної служби статистики України [1]

Забезпечити конкурентоспроможність вітчизняної продукції тваринництва та домогтися успіхів у розвитку галузі можливо лише шляхом поєднання ефективного використання наявних ресурсів, докорінних змін у селекції тварин, технології їх годівлі й утримання. Вирішення цього завдання неможливе без створення необхідних умов для збільшення поголів'я тварин та максимального використання генетичного потенціалу їх продуктивності. Нарощування поголів'я,

* Науковий керівник – Крюкова І.О., д.е.н., доцент

завдяки біологічним особливостям є завданням, яке швидко вирішується, однак на фоні відсутності кадрів, приміщень для утримання тварин та сучасного обладнання їх, низького рівня селекційної роботи, достатньої кількості збалансованих кормів потрібен час. Багато в чому вирішення цього завдання залежатиме від сучасних наукових розробок та їх доступності до товаровиробника [3].

Не дивлячись на суттєве зменшення поголів'я тварин, роль галузі у вирішенні продовольчої проблеми зростає. Так, якщо у валовому виробництві сільськогосподарської продукції питома вага тваринництва 1995 році становила 48,5 %, то впродовж 2016-2017 рр. вона коливається в межах 30,4-29,3 %. Згідно стратегічних напрямів розвитку сільського господарства України на період до 2020 року сільськогосподарські підприємства (включаючи фермерські господарства) повинні довести виробництво молока до 10500 тис. т, вирощування худоби і птиці в живій вазі – до 3974 тис. т. Порівняно з 2017 роком валовий надій молока у підприємствах мав би зрости в 4 рази, виробництво продукції м'ясних галузей – майже удвічі. Згідно цієї Стратегії підвищення виробництва живої маси ВРХ на одну голову очікується довести до 516 кг проти 335 кг. На відгодівлі в усіх господарствах середньодобовий приріст молодняку свиней повинен бути не 250-350 г, а межах 600-800 г.; річні надої молока від корови повинні досягти позначки у 5542 кг, проти 4191 кг – у 2017 році [4].

Забезпечення населення продукцією тваринництва вітчизняного виробництва є найголовнішою задачею країни, при цьому її імпорт не завжди небезпечний як у якісному, так і кількісному відношеннях. Нам потрібно розвивати вітчизняне тваринництво і домагатися рівня розвинутих країн. Адже племінне тваринництво України має високий потенціал. Проте племінні підприємства, племінні заводи і репродуктори племінну продукцію використовують переважно для розвитку своїх підприємств і мало реалізують на ринку. Тому товаровиробник, особливо при переході тваринництва на промислову основу, повинен орієнтуватися на імпорт. Ще однією проблемою є значна кількість посередників, які диктують свої умови при закупівлі сільськогосподарської продукції у підприємств. При цьому виробники недоотримують частину прибутку, яка могла бути спрямована на розвиток підприємства. Більшість підприємств не займаються переробкою продукції, а продають виключно сировину. При тому, що продукти переробки за вартістю перевищують в десятки разів. Це тому, що у одиночних невеликих підприємств немає можливості закупити обладнання. Таким чином постійно відбуваються події, які

рухаються по колу, а саме: ринок формує попит на певний вид продукції; господарства виробляють даний вид в недостатній кількості внаслідок відсутності фінансування; реалізують через посередників, бо не мають транспорту, та ін.; не переробляють, а реалізують сировину. Як наслідок господарства не отримують належного прибутку, що в подальшому стримує їх розвиток. Ринок не забезпечений достатньою кількістю необхідного товару і змушений заповнити потребу імпортом [5].

Заслуговує на увагу і проблема неспроможності сільськогосподарських підприємств конкурувати на зовнішніх ринках за ціною: ціни на продукції більшості сільськогосподарських підприємств вищі за ціни конкурентів. Цю проблему слід розглядати у загальнодержавному масштабі, оскільки вона характерна для вітчизняних сільськогосподарських виробників, ціни на продукцію яких в переважній більшості вищі за ціни їх зарубіжних конкурентів. Основною причиною такої ситуації є висока собівартість вітчизняної продукції сільського господарства. Проте, навіть відносно високі ціни не забезпечують повної окупності витрат.

Подолання зазначених проблем, з одного боку, вимагає значних фінансових вливань, зокрема на впровадження інновацій, що дасть можливість підвищити ефективність сільськогосподарського виробництва, забезпечивши тим самим економічну безпеку кожному суб'єкту господарювання, що в кінцевому підсумку забезпечить продовольчу безпеку держави. Однак, поряд із фінансово затратними заходами слід виділити і ті, що не вимагають суттєвих інвестицій. До них належать, наприклад, вдосконалення управлінських процесів, оптимізація галузей сільськогосподарського виробництва у межах господарської діяльності підприємств. Загалом, такі вдосконалення допоможуть значно заощадити кошти у майбутньому, що, в свою чергу знизить рівень залежності сільськогосподарських підприємств від зовнішніх джерел фінансування, та, відтак, зміцнення фінансової складової економічної та продовольчої безпеки держави.

Література.

1. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України / Київ, 2018 – С. 15-17.
2. Крюкова И.А.. Продовольственная безопасность Украины и проблемы ее обеспечения / И.А. Крюкова, Н.Н. Бурдейная / Теоретические и практические инновации в науке: материалы международной научно-практической конференции (28-29 квітня 2012 року). – Гданьск, 2012. – С. 141-146.

3. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. – 182 с.

4. Шавалюк О.І. Ефективне функціонування свинарства – стабільність продовольчого комплексу України / О.І. Шавалюк, Р.Б. Попівняк / Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств: матеріали науково – практичної Інтернет – конференції (26 вересня 2014 р). – Львів, 2014. – С. 143-145.

5. Яців С.Ф. Економічна ефективність виробництва продукції як чинник розвитку тваринницьких галузей у сільськогосподарських підприємствах / С.Ф.Яців / Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств: матеріали науково – практичної Інтернет – конференції (26 вересня 2014 р). – Львів, 2014. – С. 147-149.

УПРАВЛІННЮ ПРОЦЕСАМИ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

***ЗАМИКУЛА О.В., АСПИРАНТ*,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ***

Енергоефективність – це галузь знань, що знаходиться на стику інженерії, економіки, юриспруденції та соціології. Означає раціональне використання енергетичних ресурсів, досягнення економічно доцільної ефективності використання існуючих паливно-енергетичних ресурсів при поточному рівні розвитку техніки та технології та дотриманні вимог до навколишнього середовища.

На відміну від енергозбереження, яке головним чином направлене на зменшення споживання енергії, енергоефективність – це корисна, ефективна витрата енергії. Говорячи про енергоефективність, маємо на увазі не лише «енергозбереження», тобто економію енергії у повсякденному житті. Мова йде про раціональне та свідоме використання енергетичних ресурсів, доступних кожному, з метою їх дбайливого збереження для навколишнього середовища та наших нащадків. Енергозбереження включає в себе зміни в звичайній поведінці, зміни у сприйнятті речей. Саме виходячи з цих принципових позицій, розглянемо передумови збільшення енергоефективності підприємств агропродовольчої сфери.

* Науковий керівник – Дячков Д.В., к.е.н., доцент